

والآن نورد الرسالة التي كتبها جمال الدين الأفغاني بنصها الفارسي بعد تحويله من مخطوط إلى حروف الطباعة، ثم تعقبها ترجمة عربية، وأخيراً نقدم تعليقاُ سريعاً يتضمن أهم الأهداف التي وردت في الرسالة..

نص الوثيقة^(١)

رکن رکن ملک وملت ، وحصن حصین دولت علیه ابد مدت ،
فخر عثمانیان وروح کالبد جملاء مسلمانان دولت مدار ابهت شعار را
عرض میشود.

لرچه بعضی از اهل استانه برین عاجز غدر محق ، وراه ستمکاری
پیمودند ، ولکن از ملت ظلم ندیدم ، واز اسلام شراره جوری نچشیدم ،
البته سلامت آن ملت را از دل و جان خواهان ، ویاختار وعزایشان
شادان ونازآم ، وچون پارچه ئی از ان ملت وپضعه ئی از آن امت
محسوب میشوم ، لرچشم زخم بدانها رسد ، ویا خار حقارتی بپای آنها
خلد ؛ هیچ شک نیست که در جان بثاری پای دار خواهم وزید ، وموت
خود را بر حیا چنین بیدریغ خواهم زید ، وبناء براین چون احوال دولت
علیه عثمانیه را درین اوان بنظر اعتبار رفته ، وشئون ملت اسلامیة را
بمثقبهء افتکار سفته ، پیرهن اصطبار وشکیبائییم درید ، واز هر طرف
وساوس وخیالات برین حقیر مستولی ردید ، ومانند مرد سودائی روز
و شب در آغاز وانجام این کار اندیشه ، وکیفیه اصلاح وچیونیی
نجاح این ملت را ورد وپیشهء خود ساخته ام ، ودائما از برای چاره
جستن ، وازین تنی نای هول ناک رستن ، احوال ملک سابقه ودول

(١) نقلا عن : مجموعهء اسناد ومدارك چاپ نشده در بارهء سید جمال الدین مشهور به
افغانی : جمع آوری : اصغر مهدوی ، ایرج افشار . انتشارات دانشیاه تهران . شمارهء ٨٤١
١٣٤٢ هـ.ش. تصویر ٢٦ ، ٢٧ .